

บันทึกท้ายพระราชบัญญัติ
พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒

ความเป็นมา

พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ มีหลักการเพื่อจัดให้มีกฎหมายว่าด้วยพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เพื่อเป็นพื้นที่ปฏิรูปการบริหารและจัดการการศึกษาในการสนับสนุนการศึกษาและสถานศึกษาให้เกิดการพัฒนาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยคณะรัฐมนตรีได้เสนอต่อประธานสภาิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๑ เพื่อให้พิจารณาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งประธานสภาิติบัญญัติแห่งชาติบรรจุในระเบียบวาระการประชุมสภาิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๙๐/๒๕๖๑ วันศุกร์ที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ และในคราวประชุมสภาิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๗/๒๕๖๒ ในวันพฤหัสบดีที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่ ๒ และลงมติในวาระที่ ๓ เห็นสมควรประกาศใช้เป็นกฎหมาย โดยส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อนำขึ้นทูลเกล้าฯ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ สาระสำคัญมีดังนี้

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖ ตอน ๕๖ ก วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๒ หน้า ๑๐๒

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่สมควรต้องพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอันเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาคนไทย ให้มีคุณภาพ มีความใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสื่อสารสามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งมีความแตกต่างหลากหลายได้ มีความรู้เท่าทันโลกและมีทักษะในการประกอบอาชีพตามความถนัดของผู้เรียนแต่ละคน และให้รัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ร่วมกันพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างแท้จริง สมควรกำหนดให้มีพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาซึ่งเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ซึ่งเป็นพื้นที่ปฏิรูปการบริหารและการจัดการการศึกษาขึ้น เพื่อสนับสนุนการศึกษาและสถานศึกษาอันเป็นการนำร่องในการกระจายอำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการขยายผลนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนและวิธีการปฏิบัติที่ดีไปใช้ในสถานศึกษาอื่น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ มีบทบัญญัติ ๕ หมวดและบทเฉพาะกาลทั้งหมด ๕๑ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไปเป็นเวลาเจ็ดปี (มาตรา ๒)

๒. กำหนดนิยามความหมายของคำว่า “นวัตกรรมการศึกษา” “พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา” “ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา” “สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” “สถานศึกษานำร่อง” “คณะกรรมการนโยบาย” “คณะกรรมการขับเคลื่อน” “คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” “ก.ค.ศ.” และกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๓ – มาตรา ๔)

๓. กำหนดให้มีการจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์ในการคิดค้นและพัฒนา นวัตกรรมการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา การกระจายอำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทาง การศึกษา (มาตรา ๕)

๔. กำหนดให้คณะกรรมการนโยบายพิจารณาความเหมาะสมของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาว่า จังหวัดใดมีความพร้อมเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (มาตรา ๖)

๕. จังหวัดใดที่ประสงค์จะเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาให้เสนอโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ศึกษาจังหวัดและเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายเพื่อดำเนินการตรวจสอบตามมาตรา ๖ และต้องมีรายละเอียด ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘ (มาตรา ๗ – มาตรา ๘)

๖. กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีหรือ รองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ (มาตรา ๑๐)

๗. กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาตามที่กำหนดไว้ ในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๑๕)

๘. กำหนดให้การประชุมของคณะกรรมการต้องเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งและการวินิจฉัย ชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก (มาตรา ๑๖)

๙. กำหนดให้จัดตั้งสำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานทำหน้าที่เกี่ยวกับงานวิชาการและงานธุรการของคณะกรรมการนโยบายและมีหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ ในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๑๘)

๑๐. กำหนดการบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในแต่ละพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาให้มี คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานมีหน้าที่ และอำนาจในการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนการดำเนินงาน ประสานหน่วยงานการศึกษา ดำเนินการตาม ยุทธศาสตร์ จัดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ พัฒนาบุคลากร จัดระบบการประเมินและวัดผล (มาตรา ๑๙ – มาตรา ๒๐)

๑๑. กำหนดให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาทำหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการ ของคณะกรรมการขับเคลื่อนและมีหน้าที่และอำนาจตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๒๔)

๑๒. กำหนดให้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการปรับเพื่อนำไปใช้ตามมาตรา ๒๐ (๔) ต้องครอบคลุมสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และมาตรฐานการเรียนรู้และตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติโดยจะต้องจัดสาระการเรียนรู้ รายวิชาให้หลากหลายและสอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดหรือความสนใจของผู้เรียนและสภาพ ภูมิสังคม (มาตรา ๒๕)

๑๓. กำหนดหลักเกณฑ์กรณีสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาแห่งใดประสงค์ เป็นสถานศึกษานำร่องให้ดำเนินการตามมาตรา ๒๗ (มาตรา ๒๗)

๑๔. กำหนดให้คณะกรรมการนโยบายเสนอแนะต่อ ก.ค.ศ. เพื่อให้มีการออกกฎ ก.ค.ศ. หรือ หลักเกณฑ์ หรือเงื่อนไข สำหรับงานบริหารบุคคลเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับการบริหารงานของสถานศึกษา นำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (มาตรา ๓๑)

๑๕. กำหนดให้สถานศึกษานำร่องอาจใช้เงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในกรณีที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๓๕)

๑๖. กำหนดให้สถานศึกษานำร่องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และมีการประเมินเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี และสถานศึกษานำร่องที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนดให้ถือว่าเป็นการผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติแล้ว (มาตรา ๓๗ – มาตรา ๓๘)

๑๗. กำหนดให้สถานศึกษานำร่องพ้นจากการเป็นสถานศึกษานำร่องในกรณีที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๓๙)

๑๘. กำหนดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานและการบริหารจัดการพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ตามมาตรา ๑๕ (๔) ทุกสามปี โดยคณะผู้ประเมินอิสระซึ่งคณะกรรมการนโยบายแต่งตั้ง (มาตรา ๔๐)

๑๙. การยุบเลิกพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาที่ไม่อาจดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๕ ได้ให้คณะกรรมการนโยบายเสนอต่อคณะรัฐมนตรีตามเงื่อนไขและเงื่อนไขเวลาที่กำหนด และให้กลับคืนสู่สถานะสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นอยู่เดิม (มาตรา ๔๑)

๒๐. กำหนดให้พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาที่ได้มีการจัดตั้งโดยประกาศกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาที่ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๔๔)

๒๑. กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นสถานศึกษานำร่องตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นสถานศึกษานำร่องตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๔๗)

๒๒. ก่อนพระราชบัญญัตินี้จะสิ้นผลใช้บังคับอย่างน้อยหนึ่งปี ให้คณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษากำหนดมาตรการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และสถานศึกษานำร่องเตรียมความพร้อมในการสิ้นสุดการเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาและกำหนดหลักเกณฑ์การคุ้มครองสิทธิเพื่อไม่ให้นักเรียนและครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับผลกระทบจากการที่พระราชบัญญัตินี้สิ้นผลใช้บังคับ และเมื่อพระราชบัญญัตินี้สิ้นผลใช้บังคับแล้ว ให้สถานศึกษานำร่องพ้นจากการเป็นสถานศึกษานำร่องและกลับคืนสู่สถานะสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นอยู่แต่เดิม (มาตรา ๕๑)

นางสาวจุฬาพัฒน์ ช่างเกต / จัดทำ